

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Test 14

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. Cím – szöveg

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz

(pl. Műfajmegjelölő cím: dal – természeti képpel indít, személyes hang, formai könnyedség, a sorok hosszúságának váltakozása a lelkiállapot felszabadulásának, a művészi szárnyalásnak is a kifejezője, melyre vágyik a lírai én; bordal sajátosságai is I. bor-motívum, az alkotás mámorának, könnyedségének a keresése; „éji” jelző visszatérő motívum: a beavatás, az alkotás titkának megismerésének ideje; zeneiség eszközei: alliteráció; ismétlések, variációk játéka stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. Beszédhelyzet

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Dialogikus, metaforikus versbeszéd, sok a felszólító módú ige; a lelkét szólítja meg a lírai én közvetlenül, E/2. személyben, kétszer ismétli: „büszke lelkét”, a megunt, felszínes szavak helyett az elnémulás, a befele fordulás, a szabad szárnyalásra, önmaga korlátaitól való elszakadásra, a lényeg meglátására, vágyai követésére biztatja; emlékezteti feladatára stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. Időszínek a versben

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Jelen, a „ma” kétszeri ismétlése és a napszak, éjszaka kitüntetett pillanata; múltra utalás: I. 2. vsz., szimbolikus kép: az éjt itta a lírai én; a lélek meggyőzésének, a kiválasztottság-tudat emlékeztetésének, a művészi tehetség hitének eszköze stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

d. Költői képek, motívumok

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Az éj szimbolikus, rituális cselekvése; kiemelt időpont a lírai én számára, bor – fekete, metaforikusan az éj bora, kéj, mámor, szabadság itala, részegítő erejét az istenség általi megszállottság megnyilvánulásának tulajdonították; lélek – szárnyal, „szárnycsattogása” dal - a költészet jelképe, az égbe emelkedés, a magasabb tudatállapotba való átlépés, a transzcendencia, a költői és emberi kiteljesedés szimbóluma stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 5 pont

Összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,
logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás 5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

a. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Rövid válasz megfogalmazása, utalás a 200 éves évfordulóra, a figyelemfelhívásra itthon és az érintett országokban, a kilépésre az élet szokványos keretei közül. 5 pont

b. Egyenes következtetések levonása a szövegből vett információk alapján. Utalás a szerény körülményekre, minimális felszerelésre, gyalogos utazásra, Körösi példájának követésére. 5 pont

c. A publicisztikai stílusréteg megnevezése (2 pont), indoklás (3 pont) 5 pont

d. Témához való igazodás 5 pont

A véleménykifejtés követelményeinek betartása 5 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás 5 pont

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér. 5 pont

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

a. a választott alkotás műfajának jellemzői 5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Kármán*: szentimentalista levél-/naplóregény: levelek, naplójegyzetek, töredékesség; kert-motívum jelentései; egy év, ciklikusság, évszaktoposzok; bevezető: három kitalált elbeszélői szólam; énelbeszélés, vallomásosság;

Vörösmarty: romantikus drámai költemény: bölcséleti kérdések: boldogságkeresés útjai Csongor, Tünde, Balga, Mirígy, a három Vándor; drámai: párbeszéd, konfliktushelyzetek, monológ, líraiság; a szereplők allegorikus alakok, költői nyelv, motívumok; mítoszi, mesei elemek: Éj asszonya; ördögfiak, boszorkány; kétszintes dráma: evilági, tapasztalaton túli szint, határ: kert, tündérfa, boszorkánydomb, hármass út; megnemesedett földi, tündéri földivé válása; keretes szerkezet, a drámai cselekmény a mese okán, habár kört ír le, nem körforgást jelöl, a szerelmesek egymásra találnak *stb.*),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. a mű idő- és térszerkezete 5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Kármán*: kert-motívum jelentései: sorskert, menedék; város, Teréz háza: a társadalom, a társra találás színhelye; idegen világ Fanni számára; vígság vagy ridegség, felszínes fecsegés, értékítéletek tere; egy év, természet körforgása, emberi idő végessége, egyszerűsége; évszaktoposzok, a regény a burjánzó természet tavaszi és kora nyári képeivel indul, ami párhuzamba állítható *Fanni* vágyakozásával és önkeresésével, a hősnő sorvadásának kezdete pedig a tél, a természet látszathalálának és az emberi élet elmúlásának gyakori időtoposza; ekkor válik szét a természeti ciklus és a hősnő útja, mert míg a természet éledni kezd, Fanni haldoklik;

Vörösmarty: szimmetria; időszerkezet: éjfélről éjfélig, mitikus idő: kozmikus nagyított nap; „A pogány kúnok idejéből” szerzői megjegyzés sejteti: általános érvényűség, a cselekmény ősmagyar környezetben játszódik: Csongor útja nemcsak az egyén, az emberiség, hanem a

nemzet boldogságkereső útját is jelképezi; egymással szemben álló napszakoknak: éjjél – dél – éjjél – a kert különböző alakváltozatai felelnek meg: kert, tündéerkert, elvadult kert; a fő helyszín a kert: romantikus motívum, lélek jelképe; az emberi belső világ színtere, innen indul és ide tér vissza a történések sora; Csongor boldogság-, az élet értelme keresésének az útja; fa, út, hármas út jelentései – cselekmény szintjén, metaforikusan stb.)

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. segítőársak és a főszereplő

5 pont

Értékes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Kármán*: Fanni önismeretre, szeretetre, megértésre, érzései kifejezésére, megélésére vágyik; menekül a külvilág, társadalom elől; szenved apja, mostohája érzéketlensége miatt, elutasítja az anyagi értékeket, látszatvilágot; Fanni számára a kert az önmegértés színhelye; a naplóiírás szituációja az egyedüllét nyelvi leképezése, de az önteremtés, az érzelmeinek szabad megélésének eszköze is, I. felkiáltásai, indulatos kitérésai; L-nélval való találkozás: társ, tanítószerpet betöltő; megérti vágyai természetét: szerelemhiányát; megismeri intellektuális úton, mi a szerelem; L-nének szóló levelei: önelbeszélés igénye, érzései megértésének lenyomatai; T-aival való találkozása: a szerelem tapasztalati úton való megismerése; szenvedély megélése, csalódásélmény; halálvágya a teljes szabadság, tökéletes boldogság transzcendens síkon való elérésének megsejtését jelzi;

Vörösmarty: Csongor – Balga, Tünde – Ilma lírai képmások, ellentétben állnak, ugyanakkor összetartoznak: égi, szellemi, álmodozó – földi, gyakorlatias, természetes jókedv képviselői; Balga, Ilma segítenek megtalálni a nyomokat, ráébreszteni urukat/úrnőjüket a földi lét nehézségeire, s hogy természetes jókedvvel könnyebb haladni; Tünde segítő szerepe; az ördögfiak, nemtők Tünde segítőársai a szerelem kertjének a megteremtésében stb.),

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. motívumok a műben

5 pont

Értékes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Kármán*: a kert Fanni számára menedék, sztoikus megnyugvás, élet-halál kertje; antropomorfizált növény-, állatvilág: megértő társ, barát ellentétben az emberekkel; megszólítja, beszélget vele; az önmegértés színtere; a naplóiírás titkos helye: az egyedüllét nyelvi leképezése, de az önteremtés, az érzelmeinek szabad megélésének eszköze is; évszaktoposzok: a természet párhuzama/ellentéte a szereplő hangulatával;

Vörösmarty: az út, hármas út motívuma: a cselekmény szintjén: Csongor vándorként, a többi szereplő is rója a maga útját, Csongor útját keresztezik; Csongor Tündérhonba, Tünde a földre vágyik; céljukat csak saját világuk átlépésével, és a másik világba való beavatásukkal érhetik el; segítőársai: Balga, Ilma, egymást keresik, földi vágyaik a boldogságforrások; akadályozó, rontó, kizáró erő: Mirigy, vágya a fiatalság boldogsága; Csongornak és Tündének próbákat kell kiállniuk; megtalálják egymást; metaforikusan: életút, követendő eszmény, életértelem, boldogság keresése; a boldogság megtalálásának útjai: szerelem, tudás, hatalom, pénz; csak a személyes boldogságkeresés, a szerelem bizonyul a személyiség egyetlen hiteles életcéljának, I. a Kalmár, Fejedelem, Tudós második jelenése; a vándorok egy-egy életcél képviselői, horizontális út, Csongor célja magasabb, szellemi eszményi, vertikális út: a vándorok nézőpontjából örület, költői álmvilág, betegség; Csongor boldogságkereső útja során megtapasztalja: mindennek két oldala van: szép és rút, fölemelő és borzasztó, siker és kudarc; el kell jutnia a teljes boldogtalanság állapotáig; Tünde segítő szerepe, boldogság, szerelem kertjének megteremtése; a szerelem szimbolikus jelentése: a halandó ember tesz kísérletet a mulandóság meghaladására, az életben elérhető személyes boldogságra stb.),

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása 5 pont,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása 4 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat 2 pont,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kísérlet a válaszadásra* 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.